

แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562^{*}
GUIDELINES FOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION MANAGEMENT AT THE
CHILD DEVELOPMENT CENTER IN ACCORDANCE WITH THE STANDARDS
OF THE EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT CENTER 2019

ธเนศพล อินทร์จันทร์

Tanesphol Injun

มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

Phitsanulok University

E-mail: Tanesphol2011@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ประชากรคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 19,192 ศูนย์ กลุ่มตัวอย่างคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 377 ศูนย์ การสุ่มตัวอย่างกำหนดขนาดกลุ่มโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ข้อมูลศูนย์ละ 3 คน ได้แก่ นักวิชาการหรือผู้ช่วย 1 คน หัวหน้าศูนย์หรือรักษาการ 1 คน ครูผู้ดูแลเด็กหรือผู้ช่วย 1 คน รวมทั้งสิ้น 1,131 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.49$, $S.D.=0.97$) และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.58$, $S.D.=0.98$) 2. ผลการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ได้แก่ 2.1 ด้านการบริหารจัดการ ศูนย์เด็กเล็ก ควรมีการจัดงบประมาณ พัฒนาอาคารสถานที่ จัดอัตรากำลังครู 2.2 ครู/ผู้ดูแลเด็ก จัดหาสื่อ อุปกรณ์ให้เพียงพอ การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การนิเทศ 2.3 คุณภาพเด็ก ส่งเสริมการดูแลสุขภาพ กล้าแสดงออก มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการคิด การใช้ภาษา

คำสำคัญ: มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ; แนวทางพัฒนา; ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

^{*} Received October 4, 2020; Revised November 27, 2020; Accepted December 3, 2020

Abstract

The objectives of this research article were to study the current conditions, problems and guidelines for the early childhood education development of the child development center based on the standards of the early childhood development center 2019. The sample group consisted of 377 small child development centers by simple random sampling, derived from the population of 19,192 child development centers. The determination of the sample size using the table of Krejcie & Morgan. The data were taken from 3 persons in each center, consisting of 1 academic officer or academic education assistant, 1 head of a child development center, 1 child care teacher or child care assistant teacher totaling 1,131 participants. The research instrument employed for the data collection was the questionnaires. The data analysis used were mean, standard deviation, and content analysis. The results of the research revealed that: 1. The current conditions and problems of the early childhood education administration of the child development center found that the early childhood education administration of the child development center, by overall was at the moderate level ($\bar{X}$ = 3.49, S.D.=0.97), and the problems were at the moderate level ($\bar{X}$ = 2.58, S.D.=0.98). 2. The study of the guidelines for the early childhood educational development of the child development center according to the national early childhood development center standard 2018 were as follows: 2.1 The administration of the child center should allocated the budget in order to develop buildings and teachers, 2.2 Teachers / child cares should provide sufficient materials, do lesson plans, and supervise instructions, and 2.3 The quality of children should be promoted about health caring, assertiveness, interacting with others, thinking, and using languages.

Keywords: National Early Childhood Development Center Standard; Development Guideline; Child Development Center

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 41 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น มาตรา 42 กำหนดให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กระทรวงมหาดไทย, 2545; นิตยา ภัสสรศิริ, 2556)

นอกจากนี้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 มาตรา 16(9) กำหนดให้องค์การบริหาร ส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดการศึกษา โดยถือว่าการจัดการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นประกอบกับพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 มาตรา 67 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนตำบลได้เริ่มดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเมื่อ ปี พ.ศ. 2545 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้พยายามยกระดับคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ซึ่งถือเป็นมาตรฐานขั้นต่ำ ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งจะต้องใช้เป็นเครื่องมือในการยกระดับคุณภาพให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ มี 3 มาตรฐาน 14 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย มาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ 26 ข้อ มาตรฐานการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ 20 ข้อ มาตรฐานด้านคุณภาพเด็ก จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560; กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2552; จรรยา ชินสี, 2552; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) โดยแบ่งระดับคุณภาพออกเป็น 4 ระดับ คือ ดีมาก ดี ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำและต้องปรับปรุงโดยเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐาน 3 ประการ คือ 1) การบริหารจัดการที่ดี 2) กระบวนการบริการหรือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กที่มีคุณภาพ และ 3) ประสิทธิภาพจากการดำเนินงาน คือ เด็กต้องได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ จากการตรวจติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ปรากฏว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด มีผลการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้อยู่ในระดับควรพัฒนา ซึ่งไม่เป็นไปตามความคาดหวัง

ของหน่วยงานต้นสังกัด ที่ต้องการให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกศูนย์ต้องผ่านเกณฑ์การประเมินด้วยระดับคุณภาพอย่างน้อยอยู่ครออยู่ในระดับดีถึงดีมาก (สิริภรณ์ สุริวงษ์และคณะ, 2563; รัตมณี เสนิกายูจน์ และคันสนีย์ จะสุวรรณ, 2560)

ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สูงขึ้นตามมาตรฐานที่กำหนด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้เป็นแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562
2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 19,192 ศูนย์
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 377 ศูนย์ ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครชีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) กำหนดผู้ให้ข้อมูลศูนย์ละ 3 คน ประกอบด้วย นักวิชาการศึกษาหรือผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือรักษาการหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 คน ครูผู้ดูแลเด็กหรือผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 1,131 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และความเกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 การประเมินระดับสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และด้านคุณภาพเด็กปฐมวัย ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีค่าน้ำหนัก ดังนี้

สภาพปัจจุบัน	สภาพปัญหา
5 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด	5 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก	4 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง	3 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย	2 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด	1 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open – Ended)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นการศึกษาข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 โดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิง (Deming Cycle) ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Action) โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน (Plan)

1.1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กและด้านคุณภาพเด็ก

1.2 จัดทำแผนจัดเก็บข้อมูล

1.3 จัดทำเครื่องมือเพื่อใช้ในการจัดเก็บข้อมูล

2. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Do)

ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามแผนที่กำหนด โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 แจ้งกำหนดการให้บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับทราบ

2.2 ขอความร่วมมือกับนักวิชาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมสังเกตการณ์และให้ข้อมูล

2.3 ชี้แจงทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์การจัด เก็บข้อมูลแก่บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และนักวิชาการศึกษา

2.4 ผู้วิจัยทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วยการตรวจสอบเอกสารหลักฐาน เช่น ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ข้อมูลตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 รายงานการประเมินตนเอง (SAR) รายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน และข้อมูลเอกสารหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.5 สอบถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้วิจัยกับบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และนักวิชาการศึกษา

2.6 ขอความร่วมมือบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และนักวิชาการศึกษา ตอบแบบสอบถาม

3. ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check)

ทำการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการจัดเก็บ และนำมาวิเคราะห์สรุปประเด็นปัญหาเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ในแต่ละด้าน

4. ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (Action)

นำแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องเหมาะสมตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนด เพื่อให้ได้แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ที่สมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งแยกวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0.00-1.49 หมายถึง มีสภาพและปัญหาในการดำเนินงานในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีสภาพและปัญหาในการดำเนินงานในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีสภาพและปัญหาในการดำเนินงานในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีสภาพและปัญหาในการดำเนินงานในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีสภาพและปัญหาในการดำเนินงานในระดับมากที่สุด

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.49, S.D. = 0.97) และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.58, S.D. = 0.98) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.56, S.D. = 0.94) ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัยมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.50, S.D. = 1.00) และด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.40, S.D. = 0.98) ตามลำดับ ส่วนผลการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า คุณภาพของเด็กปฐมวัย มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.73, S.D. = 0.92) ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.51, S.D. = 0.53) และด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.50, S.D. = 1.09) ตามลำดับ

2. แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ประกอบด้วย

2.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก ควรมีการจัดสรรงบประมาณ การพัฒนาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัย มีนัยเชิงแรง และมีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน การจัดสรรอัตรากำลังครูให้เพียงพอกับจำนวนเด็ก

2.2 ด้านครู/ผู้ดูแลเด็ก ควรจัดหาสื่อ อุปกรณ์ให้เพียงพอ มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่มีความเหมาะสมกับบริบทและพื้นที่ และการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง การส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดประสบการณ์และการวัดผลประเมินผลตามพัฒนาการอย่างถูกต้อง

2.3 ด้านคุณภาพเด็ก ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมและการดูแลสุขภาพอนามัยการกล้าแสดงออก การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการคิด และการใช้ภาษาในการสื่อความหมาย ฟัง พูด อ่าน เขียน ได้อย่างเหมาะสมตามวัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.49$, $S.D. = 0.97$) และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 2.58$, $S.D. = 0.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($X = 3.56$, $S.D. = 0.94$) ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัยมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.50$, $S.D. = 1.00$) และด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.40$, $S.D. = 0.98$) ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องมาจากการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้นมีการดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง มีความเหมาะสมกับสภาพและสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของยุทธนา มิ่งเมือง (2554) วิจัยเรื่องการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่าการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กเทศบาลเมืองคูคตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าคุณภาพของเด็กปฐมวัย มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 2.73$, $S.D. = 0.92$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพเด็กยังพบปัญหาหลายประการ เช่น กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญายังขาดความหลากหลาย ไม่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล

ของเด็ก ควรมีการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กตามช่วงวัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฐยานันต์ สนิ่นัด (2553) วิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน ผลการวิจัยพบว่า ด้านครูผู้สอนขาดการใช้ความรู้ความสามารถของตนตามวุฒิและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

องค์ความรู้จากการวิจัย

1. ข้อมูลสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ในการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ควรมีการกำหนดแผนในการดำเนินงานตามมาตรฐานอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่และควรเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย
2. ควรมีการกำหนดแนวทางในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตลอดจนการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข ต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป
2. ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ได้แนวทางในการบริหารจัดการที่เป็นรูปธรรมและเกิดประสิทธิผลต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย. (2545). *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมการปกครอง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2552). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เบรน เบส บุคส์.
- จรรยา ชินสี. (2552). *แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอแม่อริม จ. เชียงใหม่*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณัฐชยาน์ สนิ่นัด. (2553). *แนวทางการจัดการปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิตยา ภัสสรศิริ. (2556). *การพัฒนาระบบประกันคุณภาพสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เหมาะสมกับท้องถิ่น*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ยุทธนา มิ่งเมือง. (2554). *การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัตมณี เสนิกายูจน์ และศันสนีย์ จะสุวรรณ์. (2560). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา*. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(3), 86-99.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สิริภรณ์ สุริวงษ์และคณะ. (2563). *การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ และการเรียนรู้จากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย*. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 9(1), 59-68.